

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

POVIJEST

DRŽAVNA MATURA

šk. god. 2025./2026.

POV.65.HR.R.K1.44

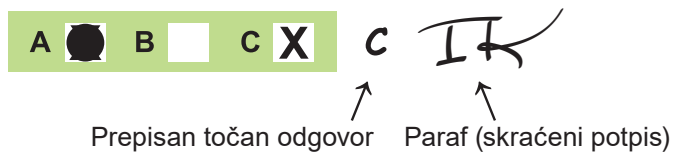

65572

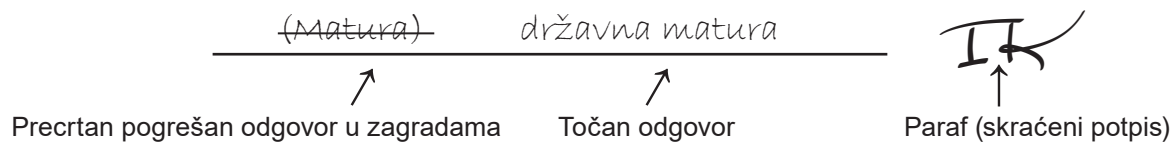
Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka u ispitnoj knjižici:

PRITISNUTI OVDJE I OTRGNUTI!

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

POVIJEST

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Identifikacijska naljepnica
PAŽLJIVO NALIJEPI!

P
O
V

List za odgovore

D-S065

1.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
2.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
3.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
4.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
5.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
6.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
7.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
8.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
9.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
10.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
11.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
12.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
13.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
14.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
15.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
16.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
17.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
18.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
19.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐

20.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
21.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
22.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
23.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
24.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
25.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
26.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
27.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
28.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
29.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
30.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
31.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
32.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
33.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
34.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
35.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
36.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
37.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
38.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐

Šifra ocjenjivača: _____

POV.65.HR.R.L1.02

65573

NE FOTOKOPIRATI
OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI

NE PISATI PREKO
POLJA ZA ODGOVORE

Označavati ovako: **X**

P O V

List za odgovore										POV	
39.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐											
39.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐											
40.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐											
40.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐											
41.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐											
41.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐											
42.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐											
42.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐											
43.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐											
43.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐											
44.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐											
44.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐											
45.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐											
45.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐											
46.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐											
46.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐											
Zadatak 47. riješite u ispitnoj knjižici.											
47.1. Popunjava ocjenjivač 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ NO ☐											
47.2. Popunjava ocjenjivač 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ NO ☐											
47.3. Popunjava ocjenjivač 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ NO ☐											
NE FOTOKOPIRATI OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI				NE PISATI PREKO POLJA ZA ODGOVORE				Označavati ovako: X		POV	

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Ispit traje **135** minuta.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova.

Na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazani su način označavanja odgovora i načini ispravljanja pogrešaka. Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti paraf (isključivo skraćeni potpis, a ne puno ime i prezime).

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Kad riješite zadatke, provjerite odgovore.

Provjerite jeste li nalijepili identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 42 stranice, od toga 2 prazne.

I. Zadatci višestrukoga izbora

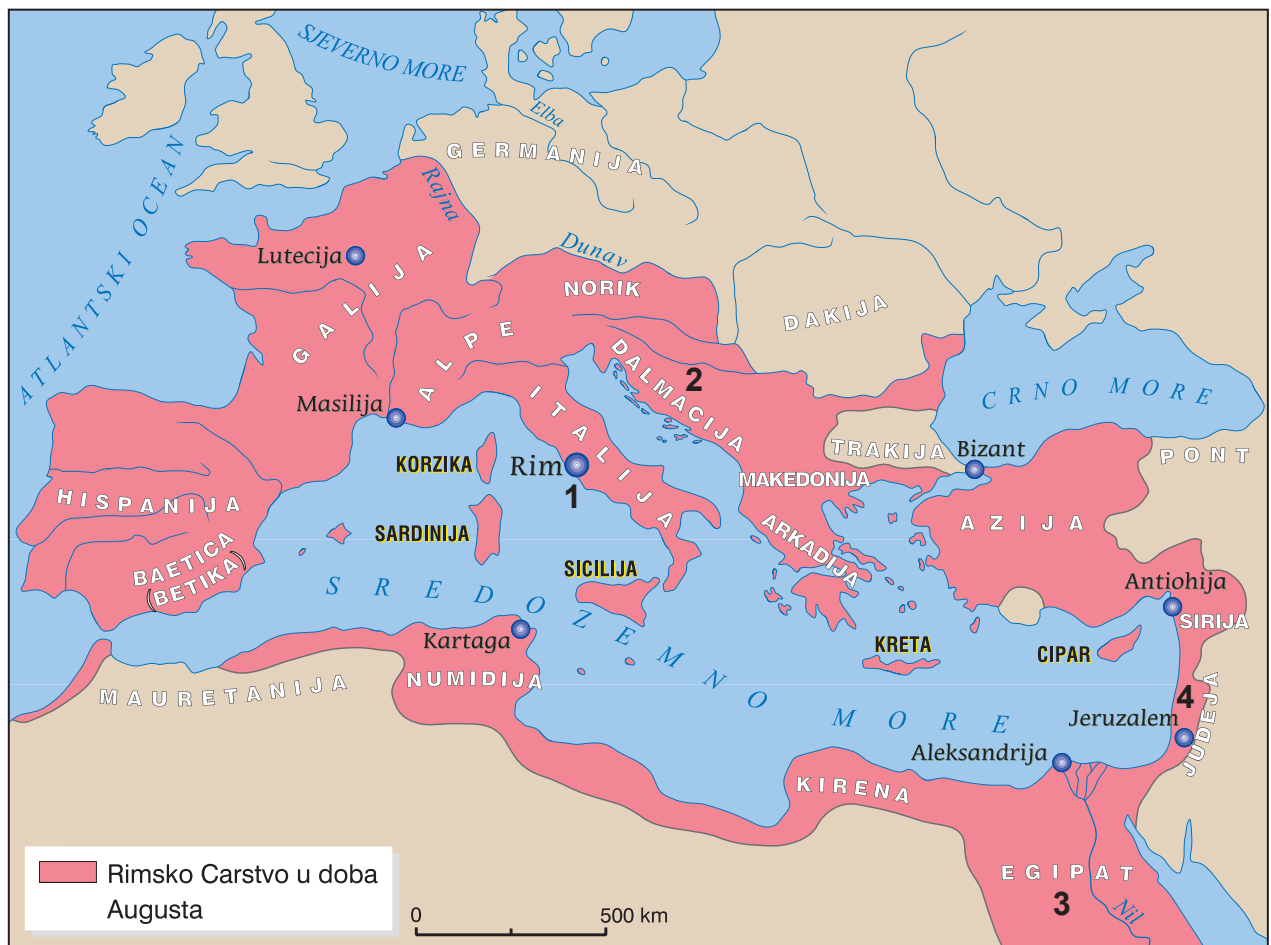
U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točan odgovor morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

1. Pozorno pročitatte povijesni izvor i pogledajte povijesni zemljovid.

Po rukama se apostolskim događala mnoga znamenja i čudesa u narodu. Svi su se jednodušno okupljali u Trijemu Salomonovu. Nitko se drugi nije usuđivao pridružiti im se, ali ih je narod veličao. I sve se više povećavalo mnoštvo muževa i žena što vjerovahu Gospodinu tako da su na trgove iznosili bolesnike i postavljali ih na ležaljka i posteljama ne bi li, kad Petar bude prolazio, bar sjena njegova osjenila kojega od njih. A slijegalo bi se i mnoštvo iz gradova (...): donosili bi bolesnike i opsjednute od nečistih duhova, i svi bi ozdravljali. Onda se podiže veliki svećenik i sve njegove pristaše – sljedba saducejska (...).

Kojim je brojem na povijesnome zemljovidu označeno područje uz koje su vezani događaji opisani u povijesnome izvoru?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

(1 bod)

2. Čija se kuća nalazi u središtu uzvišenoga platoa vučedolskoga lokaliteta Gradac?

- A. ratara
- B. trgovca
- C. lijevača bakra
- D. vojnoga zapovjednika

(1 bod)

3. Pozorno pročitajte povijesni izvor.

Kunem se Apolonom liječnikom, Asklepijem; Higijejom i Panakejom, svim bogovima i božicama, zovući ih za svjedoke, da ću po svojim silama i savjesti držati ovu zakletvu i ove obveze. Stoga ću učitelja ovoga umijeća štovati kao svoje roditelje, njegovu ću djecu držati svojom braćom, a budu li htjeli učiti ovu umjetnost, poučavat ću ih bez ugovora i bez plaće. (...) Svoje propise odredit ću po svojim silama i znanju na korist bolesnika (...). U koju god kuću stupim, radit ću na korist bolesnika, kloneći se hotimičnog oštećivanja, a osobito zavođenja žena i muškaraca, robova i slobodnih.

Uz kojega se antičkoga znanstvenika vezuje navedeni povijesni izvor?

- A. uz Herona
- B. uz Hipatiju
- C. uz Hiparha
- D. uz Hipokrata

(1 bod)

Povijest

---

4. Pozorno pročitajte povijesni izvor.

(...) kada ih je kraljica primila počeli su govoriti o zlodjelima prema njima. Tijekom razgovora Teuta ih je oholo slušala. Kada su završili rekla im je da će se što se tiče njezine države pobrinuti da Iliri Rimljanima ne nanesu nikakvu nepravdu, ali što se tiče privatnih osoba ilirski kraljevi nemaju zakonsko pravo ometati svoje podanike u pljačkanju na moru, (...).

Koja se od navedenih tvrdnja odnosi na navedeni povijesni izvor?

- A. Rimljani su gusarenjem ugrožavali plovidbu na Jadranu.
- B. Rimljani su zahtijevali podjelu plijena s Ilirskim plemenima.
- C. Ilirska plemena su gusarenjem ugrožavala plovidbu na Jadranu.
- D. Ilirska kraljica pristala je platiti odštetu Rimljanima zbog gusarenja.

(1 bod)

5. Što je od navedenoga uzrok osnivanja grčkih kolonija?

- A. bolest žitarica
- B. osvajачki ratovi Grka
- C. nedostatak obradive zemlje
- D. poraz Grka u ratu protiv Perzijanaca

(1 bod)

6. Pozorno pogledajte povijesni zemljovid.

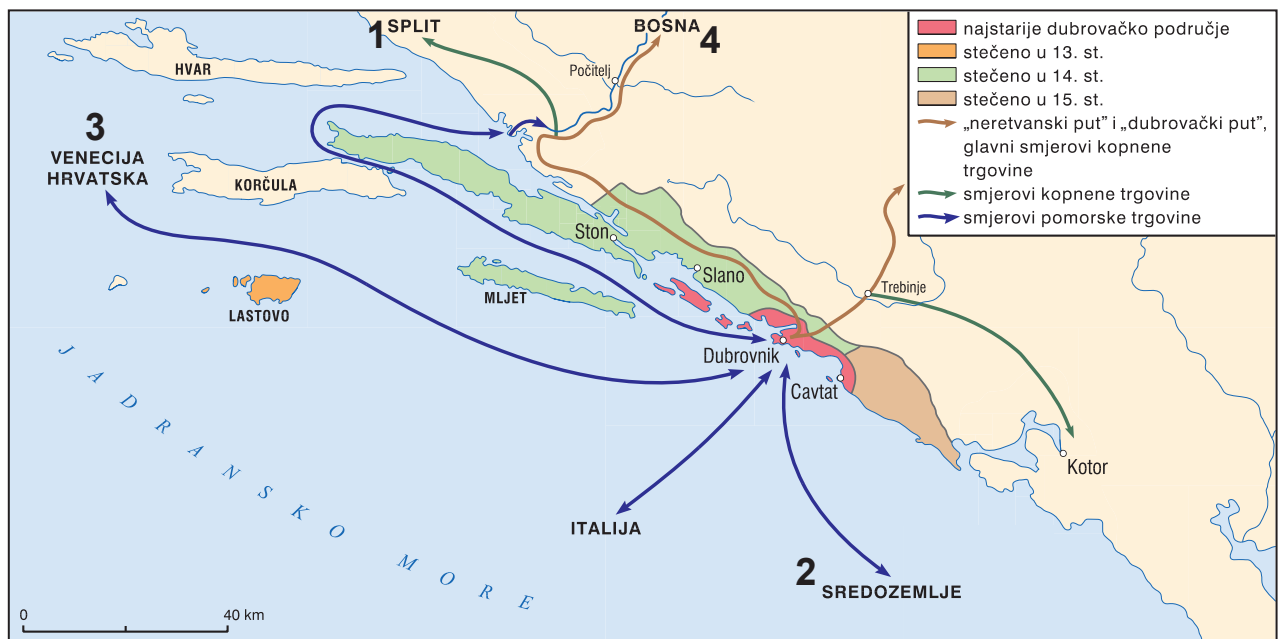
Koji je od navedenih događaja iz rimske povijesti simbolički prikazan na povijesnome zemljovidu?

- A. crkveni raskol
- B. uvođenje tetrarhije
- C. podjela Carstva na Istočno i Zapadno
- D. provala Huna i završetak seobe naroda

(1 bod)

Povijest

7. Pozorno pogledajte povijesni zemljovid.

Kojim je brojem na povijesnome zemljovidu označen smjer dubrovačke trgovine koji se osobito pojačao nakon 1189. godine?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

(1 bod)

8. Pozorno pročitajte povijesni izvor.

Ne nose nikakvo oružje. (...) Pokazao sam im mačeve i oni su ih iz neznanja uhvatili za oštrice te su se porezali. Nemaju nikakva željeza. Njihova su koplja neka vrsta štapova bez željeza koji su na vrhu opskrbljeni ribljim zubom ili nekim drugim tvrdim predmetom.

Koja se od navedenih tvrdnja odnosi na domorodce opisane u odlomku iz dnevnika Kristofora Kolumba?

- A. Domorodci su se bojali susreta s Europljanima.
- B. Domorodci su tehnološki zaostali od Europljana.
- C. Domorodci su tehnološki napredniji od Europljana.
- D. Domorodci su se koristili željezom u svakodnevne svrhe.

(1 bod)

9. Pozorno pročitajte povijesni izvor.

(...) i kad je došao u grad Trogir primio je zakletvu vjernosti od biskupa i građana; tu nađe svoje pobjedonosne vojnike, koje je prije, kako smo rekli, bio poslao iz grada Zadra. Bijaše tamo također prisutan brat slavenskoga kralja, imenom Surinja, koji je nekoć prevaren varkom braće izgubio kraljevsku krunu. (...) Odavde je prije rečeni dužd došao u preslavni i moćni grad Split (...) njega je dočekaao nadbiskup, odjeven u svečano crkveno ruho, s gradskim mnoštvom, kako svećenstva tako i laika, i odsluživši svečanu službu božju, svi su se nastojali zadovoljiti, zaklevši se na vjernost.

Koji je događaj opisan u povijesnome izvoru?

- A. svečano otvaranje splitskoga crkvenog sabora
- B. mletačka opsada Zadra u IV. križarskome ratu
- C. zakletva hrvatskoga plemstva ugarskomu vladaru
- D. uspostava mletačke vlasti nad dalmatinskim gradovima

(1 bod)

10. Koja je od navedenih gospodarskih i društvenih promjena bila posljedica otkrića Novoga svijeta krajem 15. stoljeća?

- A. nastanak duhovno-viteških redova
- B. priljev zlata i srebra iz Novoga svijeta u Europu
- C. premještanje trgovačkih putova na Sredozemlje
- D. vrhunac razvoja trgovačkih sila Genove i Venecije

(1 bod)

Povijest

11. Pozorno pročitatajte povijesni izvor i pogledajte slikovne priloge.

Ova vrata podiže Radovan najodličniji od svih u ovoj umjetnosti, kako očituju kipovi i reljefi, godine 1240. nakon poroda časne Djevice, u doba biskupa Toskanca Treguana iz Firence.

Kojim je brojem označen slikovni prilog vrata opisanih u povijesnome izvoru?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

(1 bod)

12. Pozorno pročitajte povijesni izvor.

(...) naređuje i povjerava vam da njegovom vlašću možete voditi istragu i inače pokretati postupak (...) protiv gatara i čarobnjaka, koji uzimaju svetotajstvo euharistije ili posvećenu hostiju kao i druga crkvena svetotajstva ili oblik i tvar bilo kojega od njih pa ih zloupotrebljavaju u svojim vradžbinama i čarolijama. Pri tome se ipak morate pridržavati postupka, koji vam je, kad se radi o činu hereze, za navedene kanonima propisan.

Komu su bile namijenjene upute iz povijesnoga izvora?

- A. hugenotima
- B. inkvizitorima
- C. kondotjerima
- D. majordomima

(1 bod)

13. Pozorno pročitajte povijesni izvor.

(...) O saboru se hrvatske gospode čuje, da nijesu bili složni, da se raspravljalo o tome, da se otkáže posluh kralju; govorili su, da su oni doduše preporučeni njegovu veličanstvu, ali budući da ih njegovo veličanstvo ne će štiti, to im je slobodno tražiti drugoga gospodina, koji će ih braniti. Knez Krsto hoće, da se zateku caru Karlu V. i princu Ferdinandu (...).

Vele da knez Krbavski i Frankapan nijesu jedne misli; knez hoće, da bude Hrvatska pod Mlečanima, a ovaj da bude pod carem (...).

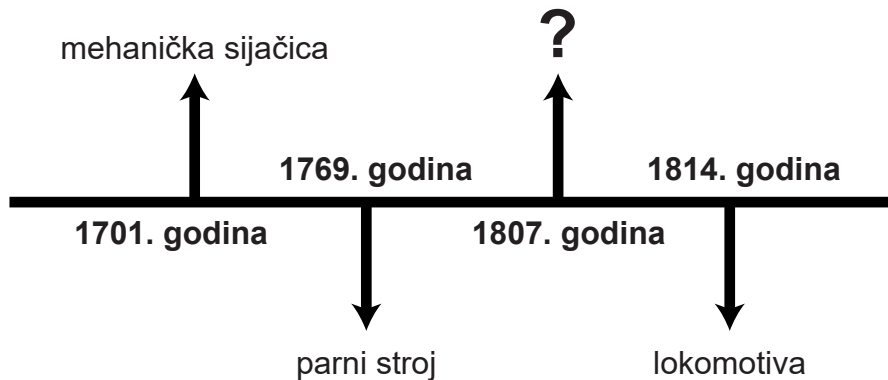
Kojemu kralju, prema povijesnome izvoru iz veljače 1526. godine, hrvatska gospoda misle otkazati poslušnost?

- A. Andriji II. Arpadoviću
- B. Ladislavu Napuljskom
- C. Ludoviku II. Jageloviću
- D. Matiji Korvinu

(1 bod)

Povijest

14. Pozorno pogledajte lentu vremena.

Koje tehničko dostignuće nedostaje na mjestu upitnika na prikazanoj lenti vremena?

- A. cepelin
- B. parobrod
- C. zrakoplov
- D. automobil

(1 bod)

15. Koja se od navedenih društvenih odrednica rješavala Slavonskim i Hrvatskim urbarom iz razdoblja Marije Terezije?

- A. odnos kmetova prema crkvi
- B. obveze i podavanja kmetova
- C. pitanje općega javnog zdravstva za kmetove
- D. ukidanje samostana koji se nisu bavili obrazovanjem

(1 bod)

16. Pozorno pogledajte slikovni prilog.

Prijevod teksta: *Ovo, gospođo? To je samo nevidljiva tržišna ruka!*

Koji je naziv ekonomske teorije čije je obilježje prikazano na slikovnome prilogu?

- A. fiziokratizam
- B. kameralizam
- C. ekonomski liberalizam
- D. državni intervencionizam

(1 bod)

Povijest

---

17. Pozorno pročitajte povijesni izvor.

Privremene zagrebačke bolnice, u kojima su sada smješteni ranjenici, sve su popunjene, tako da je nastala potreba, da se oveći broj ranjenika, kojima prevoz ne će naškoditi, odpremi dalje u druge gradove monarkije. Stoga je jučer odprem-ljeno preko 600 ranjenika iz Zagreba. Prvi tran-sport krenuo je u podne odavle i odvezao blizu 400 ranjenika u Beč. Sinoć je u pol 7 sati na večer opet 240 ranjenika prevezeno odavle die-lom u Szombathely, a dielom u Veliku Kanižu. Ranjenici su iz bolnica prevezeni tramwayem na kolodvor. Tamo su već čekala dva vlaka. Jedan, vlak Maltežkih vitezova, primio je 100 ranjenika, te ih prevezao u Veliku Kanižu.

Koje je povijesno razdoblje opisano u povijesnome izvoru?

- A. Krimskoga rata
- B. balkanskih ratova
- C. Prvoga svjetskog rata
- D. Drugoga svjetskog rata

(1 bod)

18. Pozorno pogledajte slikovni prilog.

Prijevod teksta: *Između Berlina i Rima*

Koji je naziv za politiku koju simbolizira slikovni prilog iz 1875. godine?

- A. *pop kultura*
- B. *kultura sjećanja*
- C. *borba za kulturu*
- D. *kulturna revolucija*

(1 bod)

19. Što je od navedenoga bila neposredna posljedica razdoblja banovanja Josipa Jelačića?

- A. ukidanje kmetstva
- B. ukidanje Vojne krajine
- C. uvođenje prava glasa za žene
- D. uspostava prvoga staleškog sabora

(1 bod)

Povijest

---

20. Pozorno pročitajte povijesni izvor.

(...) Pored toga Kraljevska vlada se obavezuje:

- 1. Da zabrani svaku publikaciju, kojom se izaziva mržnja i prijezir Monarhije i čija je opća težnja upućena protiv teritorijalnog integriteta Austro-Ugarske.*
- 2. Da odmah raspusti društvo zvano „Narodna odbrana“, da zaplijeni sva njegova sredstva za propagandu i da isto tako postupi s ostalim društvima i udruženjima u Srbiji, koja se bave propagandom protiv Austro-Ugarske Monarhije. (...)*
- 5. Da primi suradnju u Srbiji organa Carske i kraljevske vlade radi gušenja prevratničkog pokreta protiv teritorijalnog integriteta Austro-Ugarske Monarhije.*

(...)

Koji je od navedenih događaja bio posljedica neprihvatanja zahtjeva iz povijesnoga izvora?

- A.** završetak Aneksijske krize
- B.** završetak Prvoga balkanskog rata
- C.** početak Drugoga balkanskog rata
- D.** početak Prvoga svjetskog rata

(1 bod)

21. Pozorno pročitajte povijesni izvor s kraja 19. stoljeća i pogledajte slikovne priloge.

(...) Na koncu poklonili su se kralju ravnatelji zagrebačkih gimnazija, realke, te inih srednjih, učevnih i stručnih zavoda. Uznosita bijaše slava polaganje zaključnoga kamena na diki i ponosu Hrvata (...). Već prije 2 sata poslie podne bio je prostrani Sveučilišni trg pun nepreglednog občinstva, koje je radostno očekivalo dolazak kraljev, da postavi kamen-krunu svoju monumentalnom hramu hrvatske umjetnosti.

Kojim je brojem označen slikovni prilog s prikazom građevine čije se otvaranje opisuje u povijesnome izvoru?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

(1 bod)

Povijest

22. Pozorno pročitajte povijesni izvor.

*O, veliki Staljine, o vođo naroda
Ti koji si dao čovjeku život
Ti koji si oplodio zemlju.*

Koje je od navedenih obilježja totalitarnih režima opisano u povijesnome izvoru?

- A. kult ličnosti
- B. rasni zakoni
- C. sukob s crkvom
- D. montirani sudski procesi

(1 bod)

23. Pozorno pogledajte povijesni zemljovid.

Kojoj je okupacijskoj zoni nakon Drugoga svjetskog rata pripalo područje označeno brojem 4 na povijesnome zemljovidu?

- A. američkoj zoni
- B. britanskoj zoni
- C. sovjetskoj zoni
- D. francuskoj zoni

(1 bod)

24. Što je od navedenoga za veliki broj država Afrike i Azije bila neposredna posljedica dekolonizacije nakon Drugoga svjetskog rata?

- A. problem umjetnih granica
- B. priključenje NATO savezu
- C. izrazita politička stabilnost
- D. neovisnost o razvijenim državama

(1 bod)

25. Pozorno pogledajte slikovni prilog.

Na koju od navedenih opasnosti upućuje prikazani slikovni prilog?

- A. na opasnost od širenja koronavirusa
- B. na opasnost od širenja radioaktivnosti
- C. na opasnost od širenja virusa ptičje gripe
- D. na opasnost od lansiranja dalekometnih raketa

(1 bod)

Povijest

---

26. Pozorno pogledajte slikovni prilog.

Koji je proces povezan s nastankom slikovnoga priloga?

- A. protjerivanje *folksdojčera*
- B. suočavanje s holokaustom
- C. obračun s pristašama Informbiroa
- D. suočavanje sa zločinima monarhijske diktature

(1 bod)

27. Pozorno pogledajte slikovni prilog.

Na koji se način namjeravala riješiti gospodarska i društvena situacija čije su karakteristike prikazane na slikovnome prilogu iz 1983. godine?

- A. prvim petogodišnjim planom
- B. Zakonom o udruženome radu
- C. Dugoročnim programom ekonomske stabilizacije
- D. Zakonom o nacionalizaciji privatnih privrednih poduzeća

(1 bod)

Povijest

28. Pozorno pogledajte slikovni prilog.

Na koji se događaj odnosi prikazani slikovni prilog?

- A. na izbore za Ustavotvornu skupštinu
- B. na datum povratka kralja Petra u Jugoslaviju
- C. na ulazak Crvene armije na područje Jugoslavije
- D. na priznanje partizanskoga pokreta od strane saveznika

(1 bod)

29. Koja se od navedenih odrednica odnosi na hrvatski ustav iz prosinca 1990. godine?

- A. Ustavom je ukinut Županijski dom Hrvatskoga sabora.
- B. Ustavom je Hrvatska određena kao socijalistička država.
- C. Ustavom je uspostavljen demokratski višestranački sustav.
- D. Ustavom je Franjo Tuđman imenovan predsjednikom Republike Hrvatske.

(1 bod)

30. Pozorno pročitatajte povijesni izvor i pogledajte povijesni zemljovid.

Obadva, obadva, oba su pala!

Kojim je brojem na povijesnome zemljovidu označeno područje na kojemu je izgovorena navedena rečenica?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

(1 bod)

II. Zadatci višestrukoga izbora (kronologije)

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

31. U kojemu su nizu točno kronološki poredani vladari staroegipatske države?

- A. Đoser → Kefren → Hatšepsut → Ramzes II.
- B. Kefren → Đoser → Hatšepsut → Ramzes II.
- C. Đoser → Kefren → Ramzes II. → Hatšepsut
- D. Kefren → Ramzes II. → Hatšepsut → Đoser

(1 bod)

32. U kojemu su nizu točno kronološki poredani događaji vezani uz proces širenja rimskoga teritorija?

- A. Sicilija postaje rimska provincija → rimsko osvajanje Hispanije
→ Makedonija postaje rimska provincija → Galija postaje rimska provincija
- B. Sicilija postaje rimska provincija → rimsko osvajanje Hispanije
→ Galija postaje rimska provincija → Makedonija postaje rimska provincija
- C. Galija postaje rimska provincija → Sicilija postaje rimska provincija
→ Makedonija postaje rimska provincija → rimsko osvajanje Hispanije
- D. Galija postaje rimska provincija → rimsko osvajanje Hispanije
→ Makedonija postaje rimska provincija → Sicilija postaje rimska provincija

(1 bod)

33. U kojemu su nizu točno kronološki poredana djelovanja navedenih znanstvenika?

- A. Nikola Kopernik → Johannes Kepler → Isaac Newton → Adam Smith
- B. Johannes Kepler → Nikola Kopernik → Isaac Newton → Adam Smith
- C. Adam Smith → Johannes Kepler → Isaac Newton → Nikola Kopernik
- D. Nikola Kopernik → Isaac Newton → Johannes Kepler → Adam Smith

(1 bod)

34. U kojemu su nizu točno kronološki poredani događaji iz hrvatske povijesti srednjega i ranoga novog vijeka prikazani na slikovnim prilozima?

- A. 1 → 2 → 3 → 4
 B. 1 → 4 → 2 → 3
 C. 2 → 3 → 1 → 4
 D. 2 → 4 → 1 → 3

(1 bod)

Povijest

---

35. U kojemu su nizu točno kronološki poredani događaji iz svjetske povijesti 19. i 20. stoljeća?

- A. dodjela prvih Nobelovih nagrada → izrada prve fotografije
→ izrada prve gramofonske ploče → prva filmska projekcija
- B. dodjela prvih Nobelovih nagrada → izrada prve gramofonske ploče
→ izrada prve fotografije → prva filmska projekcija
- C. izrada prve fotografije → izrada prve gramofonske ploče
→ prva filmska projekcija → dodjela prvih Nobelovih nagrada
- D. izrada prve fotografije → prva filmska projekcija
→ izrada prve gramofonske ploče → dodjela prvih Nobelovih nagrada

(1 bod)

36. U kojemu su nizu točno kronološki poredani događaji iz vremena bana Josipa Jelačića?

- A. pripajanje Međimurja → svečano ustoličenje Jelačića za bana
→ prekid veza s Ugarskom → ulazak Jelačića u Budim i Peštu
- B. svečano ustoličenje Jelačića za bana → prekid veza s Ugarskom
→ ulazak Jelačića u Budim i Peštu → pripajanje Međimurja
- C. prekid veza s Ugarskom → svečano ustoličenje Jelačića za bana
→ ulazak Jelačića u Budim i Peštu → pripajanje Međimurja
- D. prekid veza s Ugarskom → svečano ustoličenje Jelačića za bana
→ pripajanje Međimurja → ulazak Jelačića u Budim i Peštu

(1 bod)

37. U kojemu su nizu točno kronološki poredani događaji iz njemačke povijesti dvadesetoga stoljeća?

- A. zaposjedanje demilitarizirane Rajnske oblasti → zauzimanje Sudetske oblasti
→ napad na Poljsku → pripajanje Austrije (*Anschluss*)
- B. pripajanje Austrije (*Anschluss*) → zauzimanje Sudetske oblasti
→ zaposjedanje demilitarizirane Rajnske oblasti → napad na Poljsku
- C. pripajanje Austrije (*Anschluss*) → zaposjedanje demilitarizirane Rajnske oblasti
→ zauzimanje Sudetske oblasti → napad na Poljsku
- D. zaposjedanje demilitarizirane Rajnske oblasti → pripajanje Austrije (*Anschluss*)
→ zauzimanje Sudetske oblasti → napad na Poljsku

(1 bod)

38. U kojemu su nizu točno kronološki poredana stradanja na hrvatskome prostoru u 20. stoljeću?

- A.** prosinačke žrtve → sibirjske žrtve → senjske žrtve → ubojstvo Milana Šufflaya
- B.** senjske žrtve → ubojstvo Milana Šufflaya → sibirjske žrtve → prosinačke žrtve
- C.** prosinačke žrtve → sibirjske žrtve → ubojstvo Milana Šufflaya → senjske žrtve
- D.** prosinačke žrtve → ubojstvo Milana Šufflaya → sibirjske žrtve → senjske žrtve

(1 bod)

III. Zadatci višestrukoga izbora (uz polazni sadržaj)

U sljedećim zadatcima proučite povijesne izvore, povijesne zemljovide i slikovne priloge te odgovorite na postavljena pitanja.

Od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

39. Pozorno pročitajte povijesni izvor iz 1802. godine i odgovorite na postavljena pitanja.

Vrlo neobičan kamen, (...) prezentiran je u Antiquarian society; (...) ima zapise na različitim jezicima, pretpostavlja se da su o istom sadržaju. Jezici su (...), egipatski (demotski) i hijeroglifski. (...) je preveden i čini se da je to Edikt jednog od njihovih svećenika koji divinizira jednog Ptolemejevića za velika i dobra djela koja je učinio za svoju zemlju.

The Morning Chronicle, London

39.1. Što je od navedenoga bila posljedica događaja opisanoga u povijesnome izvoru?

- A. dešifriranje klinopisa
- B. dešifriranje hijeroglifa
- C. dešifriranje linear B pisma
- D. dešifriranje etruščanskoga jezika

(1 bod)

39.2. Zapis kojega se jezika nalazi na *vrlo neobičnome kamenu*, a nije spomenut u povijesnome izvoru?

- A. grčkoga
- B. kineskoga
- C. aramejskoga
- D. etruščanskoga

(1 bod)

40. Pozorno pročitajte povijesni izvor i odgovorite na postavljena pitanja.

(...) uništavao je (Oktavijan) zemlju vatrom i mačem osam dana (...) sve dok nije došao do Segestana. Njihov je teritorij također panonski, na rijeci Savi, na kojoj je smješten grad jako utvrđen rijekom i vrlo velikim prokopom koji ga je okruživao. Iz toga ga je razloga August silno želio imati kao skladište pogodno za rat protiv Dačana i Bastarna s druge strane Ister, koji se ovdje zove (...). Sava se ulijeva u njega, pa je August dao napraviti brodove na ovoj rijeci (...).

40.1. Koji se današnji hrvatski grad razvio na prostoru Segestana opisanome u povijesnome izvoru?

- A. Slavonski Brod
- B. Sisak
- C. Varaždinske Toplice
- D. Vinkovci

(1 bod)

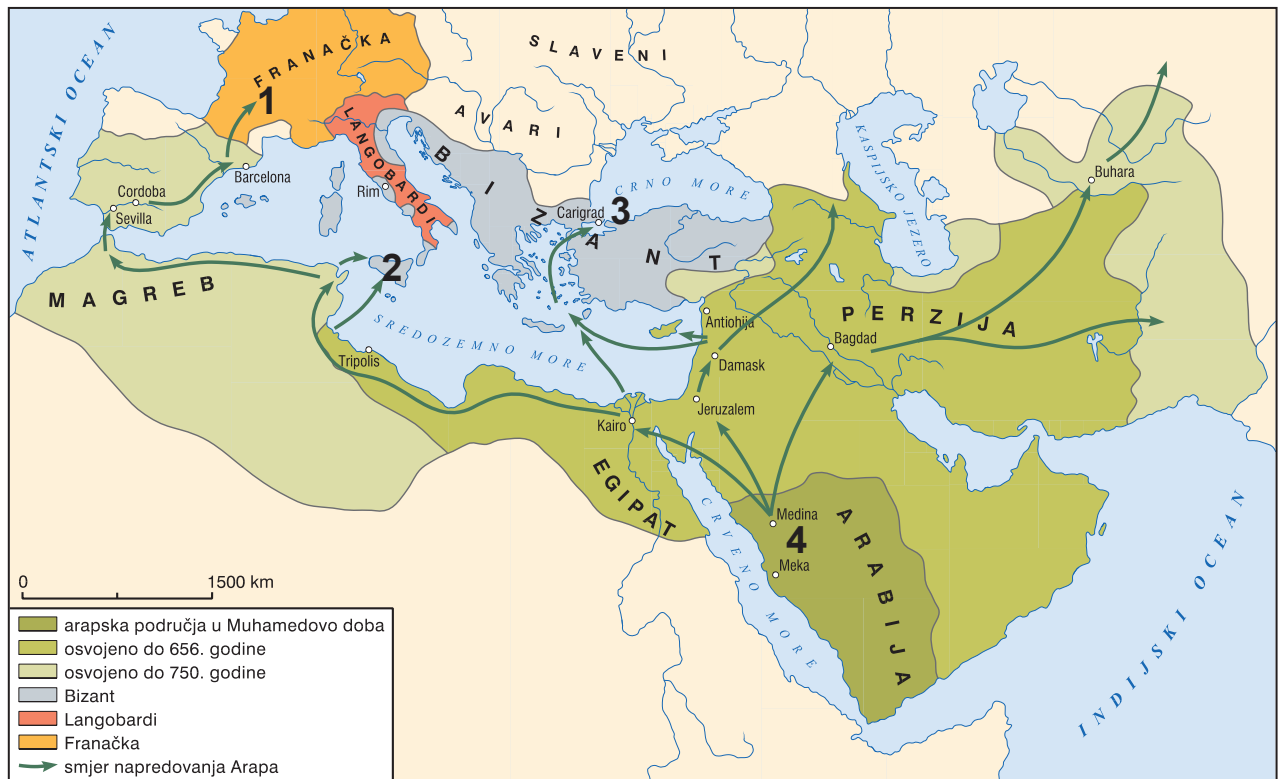
40.2. Kako su stanovnici iz povijesnoga izvora nazivali rijeku koju autor spominje kao *Ister*?

- A. Dunav
- B. Ilova
- C. Kupa
- D. Sava

(1 bod)

Povijest

41. Pozorno pogledajte povijesni zemljovid i odgovorite na postavljena pitanja.

41.1. Kojim je brojem na povijesnome zemljovidu označena lokacija bitke u kojoj je Karlo Martel zaustavio arapski prodor u Europu?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

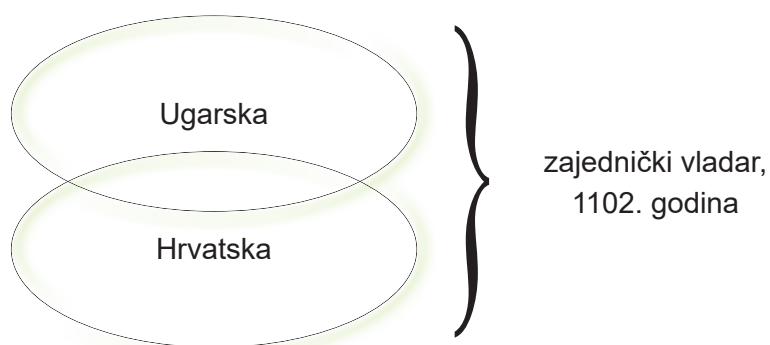
(1 bod)

41.2. Kojim je brojem na povijesnome zemljovidu označen grad kojega su Arapi neuspješno opsjedali početkom 8. stoljeća?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

(1 bod)

42. Pozorno pogledajte slikovni prilog i odgovorite na postavljena pitanja.

42.1. Koja je dinastija 1102. godine uspostavila državnu zajednicu čiji je ustroj prikazan na slikovnome prilogu?

- A. Anžuvinci
- B. Arpadovići
- C. Habsburgovci
- D. Trpimirovići

(1 bod)

42.2. Tko je bio prvi vladar državne zajednice čiji je ustroj prikazan na slikovnome prilogu?

- A. Andrija II.
- B. Arpad
- C. Koloman
- D. Ladislav

(1 bod)

Povijest

---

43. Pozorno pročitajte povijesni izvor i odgovorite na postavljena pitanja.

(Njeg. Veličanstvo car) prispio je 20. t. m. na večer iz (...) u Kairo i odsjeo je u palači Gesireh poslije kako su ga velesajno dočekali. Sutra dan pohodi Njeg. Veličanstvo tvrđavica Ashar, Hassanovu mošeu i grobnicu kalifah. (...). Njeg. Veličanstvo odlazi iz Kaira po svoj prilici 25. t. m.; jedan dan ostati će u Aleksandriji, a 12 sati na Krfu. Carska parnjača „Greif” i francuska parnjača „Aigle” i parnjače ondje prisutnih princova usidrile su se 20. t. m. u (...), dočim će i ostali brodovi na skoro prispjeti. Uspjeh prolaza nadilazi svako očekivanje.

43.1. Koji je događaj opisan u povijesnome izvoru iz 1869. godine?

- A. otvaranje Sueskoga kanala
- B. otvaranje Panamskoga kanala
- C. otvaranje Magellanova prolaza
- D. otvaranje tjesnaca Bospora i Dardanele

(1 bod)

43.2. Koji se tehnološki izum spominje u povijesnome izvoru?

- A. cepelin
- B. parobrod
- C. zrakoplov
- D. automobil

(1 bod)

44. Pozorno pogledajte slikovni prilog iz 19. stoljeća i odgovorite na postavljena pitanja.

44.1. Koji je izumitelj zaslužan za nastanak oružja prikazanoga na slikovnome prilogu?

- A. David Schwarz
- B. Ivan Lupis
- C. Nikola Tesla
- D. Slavoljub Penkala

(1 bod)

44.2. U kojoj se vrsti ratovanja prvotno koristio izum prikazan na slikovnome prilogu?

- A. u zračnome ratovanju
- B. u biološkome ratovanju
- C. u kopnenome ratovanju
- D. u pomorskom ratovanju

(1 bod)

Povijest

45. Pozorno pogledajte slikovni prilog i odgovorite na postavljena pitanja.

45.1. Kako se naziva savjetodavni forum industrijski razvijenih zemalja čije su zastave prikazane na slikovnome prilogu?

- A. BRICS
- B. G-7
- C. MMF
- D. SEV

(1 bod)

45.2. Koje je primarno područje rasprava savjetodavnoga foruma industrijski razvijenih zemalja čije su zastave prikazane na slikovnome prilogu?

- A. nuklearno razoružanje
- B. primarna medicinska zaštita
- C. problemi svjetskoga gospodarstva
- D. provedbe odluka Ujedinjenih naroda

(1 bod)

- 46.** Pozorno pročitajte povijesni izvor iz 1929. godine i odgovorite na postavljena pitanja.

Mome Dragom Narodu

Svim Srbima, Hrvatima i Slovencima

Najviši narodni i državni interesi i njihova budućnost zapovijedaju Mi, da se, i kao Vladar i kao sin ove zemlje, obratim neposredno narodu i da mu otvoreno i iskreno kažem ono što Mi u sadašnjem trenutku nalaže Moja savjest i Moja ljubav prema Otadžbini.

Nastupio je trenutak kada između Naroda i Kralja ne može i ne smije više biti posrednika. (...)

Parlamentarizam, koji je kao političko sredstvo po tradicijama od moga nezaboravljenoga Oca, ostao i moj ideal, počele su zaslijepljene političke strasti zloupotrebljavati u toj mjeri, da je postao smetnja za svaki plodni rad u Državi.

Žalosni razdori i događaji u Narodnoj Skupštini pokolebali su kod Naroda vjeru u korisnost te ustanove. (...)

Zbog toga riješio sam i rješavam, da Ustav Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca od 28. lipnja 1921. godine prestane važiti.

- 46.1.** Koji je vladar iz dinastije Karađorđević donio navedeni proglas?

- A. Petar I.
- B. Aleksandar I.
- C. Pavle
- D. Petar II.

(1 bod)

- 46.2.** Koji je događaj bio neposredna posljedica donošenja navedenoga proglasa?

- A. građanski rat
- B. uspostava diktature
- C. proglašenje ratnoga stanja u zemlji
- D. uspostava parlamentarnoga uređenja

(1 bod)

IV. Zadatak produženoga odgovora

U sljedećemu zadatku pažljivo promotrite slikovni prilog i odgovorite na postavljena pitanja na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

47. Pozorno pogledajte slikovni prilog i odgovorite na postavljena pitanja.

23. SJEDNICA CENTRALNOG KOMITETA SK HRVATSKE

JEDINSTVO NA TITOVOJ

LINIJI

Večernji list

7.

80
puna

PONEDJELJAK
ZAGREB, 13. XII 1971.

izdanje

God. XV
Broj 3813

★ **Dr. S. Dabčević-Kučar, M. Tripalo, P. Pirker i M. Koprtla podnijeli ostavke**

★ **Dr. Vladimir Bakarić: ostavke – politički zrela odluka**

★ **Dnevni red sjednice nadopunjen izborom predsjednika CK i članova izvršnog komiteta CK SK Hrvatske**

ZAGREB, 13. prosinca. — CK SKH sastao se jučer na 23. plenarnu sjednicu na kojoj je povodom rasprave o odlukama provedenja u životi izvodne i izvrsne riječi druga Tita na 31. sjednici Predsjedništva SKJ i zaključila se ta sjednica. Skupni o sgradi društveno-političkih organizacija predsjedavala je MILKA PLANINC.

Sjednicu je otvorila dr. Savka Dabčević-Kučar te se i prva javila na riječ i najavila da ona kao predsjednica i Fero Pirker kao sekretar izvršnog komiteta CK SKH podnose ostavke na svoje dužnosti i na članstvo u CK SKH. Napominjući da prima kritiku i odgovornost za nastalo stanje, jer je i nakon upozorenja Tita postojala opasnost od bitnog neprijateljstva, dr. Savka Dabčević-Kučar motivirala je tu odluku željom da olakša komunističko i jedinstvo u SKJ i CK. Dr. Vladimir Bakarić slijedio je da je odluka dr. Savke Dabčević-Kučar i Fero Pirker politički zrela i da olakšava situaciju, pa je predložio da se uvali i to su članovi CK SKH i učinili.

Predsjedavajuća Milka Planinc pročitala je pismo Milke Tripalo drugu Titu kojim Titu podnosi ostavku na svoje partijske funkcije, a zatim je predložila da se dnevni red sjednice dopuni izbornom kadrovskom izmjenom — izbor predsjednika CK SKH i sekretara izvršnog komiteta. U toku prijedlogovne rasprave ostavku je podnio Miro Koprtla član izvršnog komiteta, dr. Savka Dabčević-Kučar i Fero Pirker nisu prisustvovali dolinom tohu sjednice.

(Nastavak na 2, 3, 4, 5, i 6. str.)

8. jučeršnje sjednice CK SKH

(Bilimir P. Čajanić)

POSJET AVGANISTANSKOG KRALJA
MOHAMEDA ZAHIRA JUGOSLAVI

RAZGOVOR S TITOM

BEOGRAD, 13. prosinca (Tanjug). — Avganistanski kralj Mohamed Zahir doputovao je u prijateljski posjet Jugoslaviji na poziv predsjednika SRJ Josipa Broza Tita. Avganistanski suveren ostaje danka u Beogradu, a jučer poslije podne je s predsjednikom Titom razmijenio mišljenje o aktualnim problemima međunarodne situacije, posebno u Aziji, i o odnosima između dvije zemlje. Avganistanski kralj je prije Jugoslavije posjetio Veliku Britaniju i Italiju, a danas odlazi iz Beograda u posjet Sovjetskom Savezu.

RAT IZMEĐU INDIJE I PAKISTANA

DAKA PRED PADOM

● **Pakistanske jedinice masovno se prodaju**

NEW DELHI, 13. prosinca (Reuters). — Prema izvaji indijskog vojnog predstavnika, poručnika i znatno slabije pakistanske jedinice masovno se prodaju indijskim trupama koje napreduju prema Daku. Put prema Daku na sjeveru i istoku otvoren je, a posjednici indijskih trupa su većina bitna grada. — Izjavljuju se u Delhiu. — Diplomatski izvještaji u Islamabadu također smatraju da neopredno predstoji pad Daka, glavnog grada istočnog Pakistana i da će povući pakistanske trupe u istočnom Pakistanu vjerojatno izazvati krizu u sjevernom dijelu zemlje, koje bi mogla dovesti i do eventualnog pada predsjednika Zahirja Kana.

Tradicijska stvaranje ropove

Od 1934. Zagreptani po tradiciji obavljaju svoje financijske poslove u zgradi na Trgu Republike — u Gradskoj stjecanici. Iako je Zagreb prije rata imao preko 30 banaka većina je Zagreptana tražila novčane usluge upravo od Gradske stjecanice. Od uvijek su građanstvo Zagreba bili predsjednici Upravnog odbora Gradske stjecanice. Čisti prihod ove kuće upotrebljavao je za napredak i igradnju Zagreba.

Danas je Zagreb nekoliko puta veći i svi oni koji traže usluge Gradske stjecanice na mogu bez svoje obaviti posao u zgradi na Trgu Republike. Zbog toga je Stjecanica otvorila svoje jedinice širom Zagreba i njegovog okoliša.

Plan je na svatko 30 tisuća Zagreptana po jedna bankovna jedinica.

Za stanovnike Novog Zagreba 13. ovog mjeseca otvara se najmodernije uređena banka koja je dobila ime stjecanice Novi Zagreb, koja je smještena na Volovskom (Davlion ul.).

Ako vam je ova banka pri ruci možete bez problema premijeti svo vrste svojih bankovnih računa u ovu stjecanicu. Radno vrijeme podloženo je prema vašim potrebama od 7 do 16 sati.

JESENSKI PRVAK 'ŽELJEZNIČAR'

Dinamo — Borac
Vardar — Hajduk
Olimpija — Maribor
Željezničar — Partizan
Velež — Slobođa
Sutjeska — Radnički (M)
Vojvodina — Radnički (K)
Zvezda — Sarajevo
Beograd — Crkva

0:0 Partizane koje jesenski dijela nesmetano prvenstva Jugoslavije nije donijelo narofnih senzacija, ali konačnica je izak bilo. To su e prvom rezu igralište od «Dinamo» a «Maribor» a «Borac» i «Velež» a «Sutjeska» a «Slobođa» je ovisio da se te škepiji vratu u Split na jesenski bodom. Svi ostali rezultati su otkrivani. Do 27. veljače, kada polnje pratitelj nastavak lige, na tablici će prvi ostali postupa zaslužen sarajevski «Željezničar», name na bodom prednosti ispred «Zvezde», «Vojvodine» i «Beograda». Trećita posljednjih — «Sutjeska», «Maribor» i «Borac» — razmišljat će o tome kako da se u proljeće izvuku iz opasne zone.

Povijest

47.1. Objasnite društveno-povijesne okolnosti nastanka slikovnog priloga koristeći se sljedećim pojmovima:

- gospodarski i politički uzroci hrvatskoga proljeća
- najznačajniji vođe i institucije hrvatskoga proljeća
- obilježja i aktivnosti hrvatskoga nacionalnog pokreta
- odluke iz Karađorđeva
- gušenje hrvatskoga proljeća i represija
- Ustav iz 1974. godine.

[illegible]

[illegible]

(6 bodova)

Povijest

47.2. Navedite komu je slikovni prilog u vrijeme nastanka bio prvenstveno namijenjen. Objasnite svrhu i poruku prikazanoga slikovnoga priloga.

(3 boda)

47.3. Navedite tri primjera/elementa iz slikovnoga priloga koji upućuju na njegovu svrhu.

(3 boda)

Prazna stranica

Prazna stranica